

כתב מע' שיש איסור בהצבעה מצד מודה בע"ז, והוא דבר שאין לו שחר, הלא המציאות בעוה"ר הוא שהשלטון בידם לע"ע ומחמת מציאות זו מצביעים ושולחים שומרי תורה להתם ע"מ להציל כפי האפשרי, ואיזו הודאה יש כאן שמסכים ברשעת הרשעים ח"ו אם בדעות טמאים שלהם, וידע מע"כ ^{אסור תלמוד} שגם לצורך קנאות אסור לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, ומה שאינו אמת אינו מצליח כלל.

גם לענ"ד אפי' מי שחושב שזהו אתחלתא דגאולה אע"פ שבאמת אינו כן כי הוא שינוי מגלות לגלות מר יותר שהאומות בדורות האחרונים עכ"פ לא התערבו בענינים של שמירת הדת משא"כ הני חפשים ר"ל, מ"מ מי שסובר שהשינוי משלטון נכרים לשלטון חפשים ^{אסור תלמוד} ורשעים מזרע ישראל הוא אתחלתא דגאולה אינו אלא טועה אבל לא רשע ח"ו שיהא מותר לדבר עליו לה"ר ולבזותו ברכים, גם מש"כ **שה"ר ... שיחי' הלך ללוות אותו רשע ימ"ש**, הדבר ברור שהלך כעל גבי גחלים אלא שראה בזה כעין שלו' מלכות וכדרך שהי' הולכים אחרי איזו פגל של פריץ או שר בזמנים הקודמים משום דרכי שלו' ואם לא מצא עוז להשמט מזה לא הותר עבור זה לדבר עליו לה"ר, ובכלל אני תמה למה לכבודם להזכיר שמות אנשים פרטים אשר לא ינצל מאיסור לה"ר ורכילות שהוא אפי' בדבר אמת.

ומה שטוען מצד התחברות לרשעים, במקום סכנה לדת ואפי' במקום סכנה של צרות חמריים לא נאסר ד"ז, עכ"פ כשכל השלטון בידם, ואחד הולך אצלם ע"מ להציל, והלא הגה"ק ר"ש סופר ז"ל בנו של החת"ס ז"ל הי' נבחר בפרלמנט כמה שנים אע"פ שהי' בין גוים עובדי ע"ז ולא עלתה ע"ד שום אדם שיש בזה איסור התחברות לרשעים, ושותפות עם נכרי לא אסרו אלא שמא יתחייב שבועה וקעבר משום ולא ישמע על פיך. ומה שטוען מצד חניפה לרשעים, באמת צריך הנבחר בזה למשקל גדול, אבל לא נאסר חניפה לרשעים כשאינו משבח רשעתם ח"ו, אלא מכבדם כדרך שמכבדים שר ומושל בנימוסי כבוד, וגדולי ישראל היו יוצאים לקראת מלכים ושרים אפי' בס"ת, וכך נהגו בכל משך גלות המר הזה.